

Berekraftig verdiskaping - Regional plan for innovasjon og næringsutvikling 2021 – 2033 – fråsegn

Hardangerrådet og Sogn regionråd sender felles fråsegn til planen. Me har følgjande innspel til planen for å sikra dei mål ein set seg:

Vasskraft

Vasskraft eitt av våre store konkurransefortrinn, og med dette er det heilt naturleg at det vert sett eit tydeleg fokus på viktigheita av vasskraftressursane våre, og vekstpotensiala i desse. Me saknar ei tydeleg satsing på kraftkrevjande næringsetableringar der straumen finst, på same måte som ein er tydeleg på at satsing på maritime og marine næringar må skje på kysten. Me må også med vasskrafta satsa på berekraftig bruk av knappe naturressursar og derfor utsetja eller helst skrinlegga elektrifisering av sokkelen med landstraum.

Kraft er ein av dei store fortrinna Hardanger og Sogn har, som storprodusentar av grøn kraft. Denne verdifulle knappe ressursen må behandlast med varsemd og framsyn. Me må spørje oss sjølve kva ME vil bruka krafta på; korleis nytta denne ressursen til beste for alle i framtida. Me meiner at vasskraft er eit sentralt tema som må løftast fram i ein eigen regional plan for fornybar energi.

Industri

Me meiner det må lagast ein eigen strategi for industrien. Dette er viktig både for å formidla kva industrien faktisk er og står for, og ikkje minst vil det vera viktig for å vera med å løfta denne ytterlegare, og med det leggja til rette for vidare industriell arbeidsplassvekst, innan alle ledd. Industrien i Hardanger og Sogn har moglegheit for å skapa endå større synergjar, og har eit enormt vekstpotensial. Planen må underbygga og støtta opp om desse moglegheitene. Vårt inntrykk er at kunnskapsgrunnlaget som ligg til grunn for analyser og planutkastet har for stort fokus på historisk utvikling i arbeidsplassar, og i for liten grad tek omsyn til betydninga industrien har for distrikta, og resten av fylket, med potensiell framtidig vekst og moglegheiter for synergjar til andre bransjar og grøn utvikling. Den grønne næringsutviklinga representerer også moglegheit for ei fornying av distrikts-Noreg og dette kan vera starten på ei andre industrireiseing i fjordane på Vestlandet.

Prosessindustrien i Vestland er etablert hovudsakleg på einsidige industristader med høg grad av industrisysselsetjing og spesialisering. Desse stadane har felles utfordringar og moglegheiter knytt til næringsutvikling og innovasjon. Desse behova kan vera veldig ulike dei behova som andre kommunar i regionen dei er ein del av har, og som er gjer at strategiane, verktøya og verkemidla ofte ikkje er relevante. Me meiner det bør utviklast ein eigen strategi for utvikling av verktøy og verkemiddel for desse stadane og prosessindustrien, der dei ulike stadane i Vestland kan arbeide saman på tvers og tettare med kompetanse/FOU-miljø i Bergen.

Reiselivet

Reiselivet er ei stor næring i Hardanger og Sogn og resten av Vestlandet. Reiselivet er eksportretta, det er viktig å arbeide i første omgang med å «berge og restaurere» næringa etter korona-pandemien. I det vidare må det vera særleg fokus på å forlenga sesongar for å skape heilårlege arbeidsplassar. Heilårlege arbeidsplassar er grunnleggande for at reiselivsnæringa gir arbeidsplassar som er samfunnsbyggjande og som fører til fast busetnad i større grad. Berekraftig reiseliv, besøksforvaltning og heilårsturisme er det viktig at også det offentlege tek ansvar for. Ei sterk felles satsing og miljø for offentleg innsats kan byggjast under ei temasatsing. Vestland er det sterkaste reiselivsfylke i landet, og det bør utarbeidast ein eigen temaplan for reiseliv.

Landbruk

Landbruket er ei viktig næring i Hardanger og Sogn og i Vestland. Koronapandemien har sett fokus på at matproduksjon er viktig. Det må arbeidast meir med forskning og utvikling for å gjera landbruksnæringa så berekraftig som råd, og det bør kome ordningar med offentlege midlar som bidreg til ei berekraftig utvikling i næringa.

Me stiller oss positive til at det blir utvikla temaplan for landbruk. I Hardanger og Sogn har det oppstått spennande nye verdikjeder dei seinare åra, til dømes siderproduksjon. Det er også stort potensial for å utvikla fleire eller vidareutvikla eksisterande verdikjeder med bruk av lokale råvarer. Slik vidareutvikling er underkommunisert i planutkastet.

Ta heile fylket i bruk

"Eit viktig regionalpolitisk perspektiv er at heile fylket skal takast i bruk". Vi støttar opp om ordlyden i høyringsframlegget om at heile fylket blir teke i bruk. Då må politikken differensierast ut frå ulike behov i ulike delar i fylket. Regional plan må leggja til rette for ei utjamning av maktforholdet mellom Bergen og distrikt og det bør gjerast nærare analyse av kva omlandet eller resten av fylket har å bety for Bergen.

Bu- og marknadsregionar

Det er avgjerande å utvikle naturlege bu- og arbeidsmarknadsregionar med dei fasilitetar som krevst for å kunne sikre framtidig livskraft i eit slikt område. Fylkeskommunen må vera ein medspelar i arbeidet for å styrke bu- og arbeidsmarknadsregionane i Vestland.

Desentraliserte arbeidsplassar

Digitaliseringa gir moglegheiter som bør utnyttast enno meir for å nå målet om desentralisering. Det bør utviklast ein plan/strategi for desentralisert fylkeskommunale og statlege arbeidsplassar i regionane.

Innovative samfunn og like moglegheiter til å delta i verdiskaping

Etter vår vurdering er kompetanse og utdanning for lite trekt fram i planutkastet. Me ynskjer at fylkeskommunen skal arbeida meir med desentralisert utdanning, og at utdanningstilbod mellom by og bygd blir meir fordelt. Det må også utviklast gode tilbod som alle kan få tilbod om (t.d. digitalt). "Desentralisert arbeidsliv krev desentralisert utdanning". Desentralisert utdanning som er i tråd med næringslivets behov er avgjerande tiltak for å hindre fråflytting og for at næringslivet får tilgang på arbeidskraft.

Medverknad

Hardanger og Sogn har omsetning på fleire milliardar kroner. Industri, vasskraft, reiseliv og landbruk skapar særskilt store verdiar og mange arbeidsplassar i Vestland fylke.

Regional utvikling, verdiskaping og innovasjon krev langsiktig innsats og tett samarbeid mellom fleire aktørar. Bankvesen og investormiljø bør vera med når det vert laga planar for grøn næringsutvikling i fylket vårt.

Hardangerrådet og Sogn regionråd er positive til å vera med som samarbeidspart i planarbeidet.

Hardanger og Sogn 26.03.2021

Dokumentet er elektronsik godkjent

Hardangerrådet

Torgeir Næss

rådsordførar

Sogn regionråd

Hilmar Høl

rådsordførar